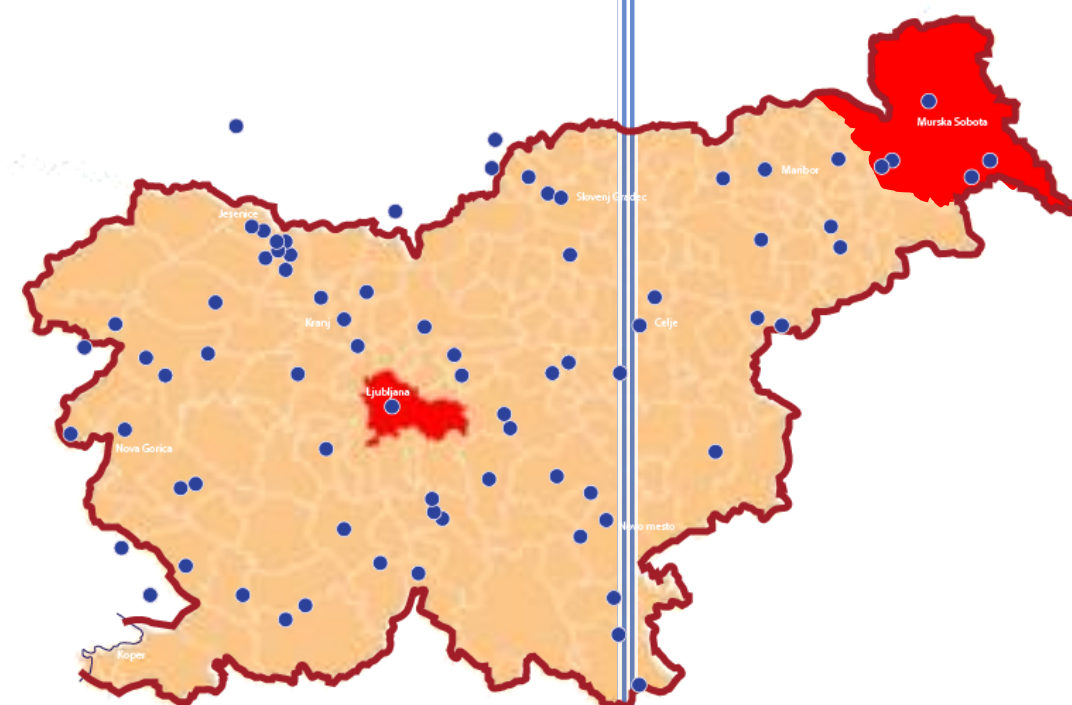

Slovenska pisateljska pot

Prekmurje

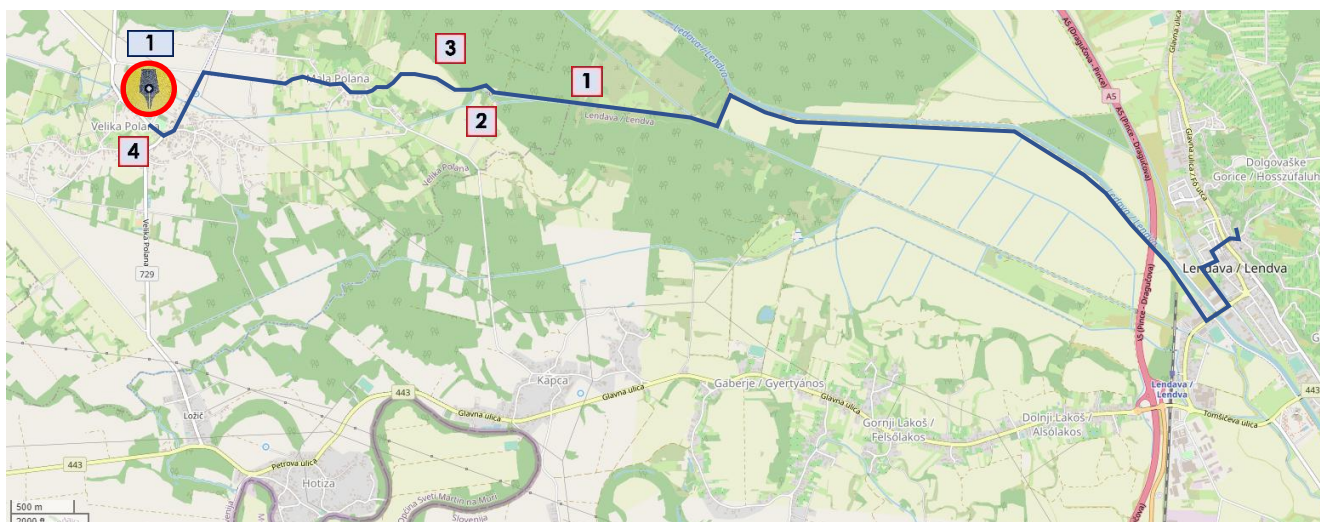

Alfred Kölner
Gorazdova 13
1000 Ljubljana

 alfred.kolner@gmail.com

 041 219000

Lendava Področje mesta je bilo poseljeno že v bronasti dobi. V rimskih časih je tu stala vojaška utrdba z imenom Halicanum. Ob koncu 16. stoletja so Lendavo ogrožali Turki, vendar mesta in gradu nikoli niso zavzeli. Tu so se stoletja uspešno povezovale in prepletale madžarska, judovska, slovenska, nemška, hrvaška in romska kultura. Status mesta je pridobila v srednjem veku, do I. svetovne vojne pa se je v mestu razvila svojevrstna meščanska kultura. Leta 1573 je lendavski pridigar György Kultsar izdal knjigo, ki spadala med prve tri fiskane knjige na ozemlju Slovenije.

Lendavski grad

Muzej meščanstva, tiskarstva in dežnikarstva

Gledališka in koncertna dvorana

Sinagoga

Ob reki Ledavi in potoku Črnec sem se odpravil proti izhodiščni točki Slovenske pisateljske poti.

Miškova pot

Miškova pot je speljana po poteh, po katerih je hodil in jih v svojih literarnih delih opisoval pisatelj Miško Kranjec. Iz Lendave vodi pot do zidanice Miška Kranjca v Lendavskih gorica in mimo 372 m visoke Piramide, ki velja za najvišjo točko Lendavskih in Dolgovaških goric. Ko se vrnemo v Lendavo poteka do Velike Polane je ravninska pot ob reki Ledavi in potoku Črnc na katerem stoji Copekovega mlin. Skozi Malo Polano, mimo Sabolove hiše pridemo do pisateljeve rojstne hiše v Veliki Polani.

Močvirski tulipan

Copekov mlin

Polanski log

Velika Polana 217; N 46.57352 E 16.34326
Pisateljeva rojstna hiša, danes muzej

Pisateljev doprni kip pred osnovna šola Miška Kranjca v Veliki Polani

Močvirski tulipan

(*Fritillaria meleagris*) ali močvirska logarica spada v družino rastlin lilijevk. Prepoznaven je po edinstvenem videzu, cvetovih s šestimi venčnimi listi v obliki zvona, ki so obrnjeni navzdol in obarvani v škrlatno-rdečem vzorcu šahovnice. V redkih primerih so cvetovi tudi beli. Imajo dolge in ozke liste, ki so nameščeni plemenjalno okoli stebela. Rastejo na zelo vlažnih rastiščih. Tulipan, ki cveti v mesecu aprilu in maju je zavarovan od leta 1949.

Copekov mlin

Včasih je bilo na potoku Črncu pet mlinov, danes pa je ohranjen le še Copekov mlin. Mlin je pomembna točka iz vojnih časov, ko je bil tu ustanovljen odbor OF in edini, ki ni bil nikoli odkrit s strani sovražnika. Mlin je zaščiten kot zgodovinski spomenik.

Polanski log

Eden najdragocenejših naravnih draguljev Pomurja je zagotovo Polanski log, gozd z izredno bogatim živalskim in rastlinskim svetom, ki se razprostira med Malo Polano, Brezovico in Nedelico. Tu je največje rastišče črne jelše, »prekmurske smreke« v Evropskem prostoru. Črna jelša zraste do 30 m visoko, deblo drevesa pa je pokončno in ima rdeče rjavo lubje.

Velika Polana

Velika Polana je bila leta 1999 razglašena za Evropsko vas štokelj, leta 2014 pa za najlepši kraj v Evropi.

Park Dežela štokelj se nahaja v središču vasi Velika Polana. V parku rastejo različne avtohtone rastlinske in drevesne vrste - travniško rastje, bela vrba, hrast dob, šipek, topol, črna jelša,..., ki so značilne za tukajšnji močvirnat svet. V parku se nahaja tudi Štrkova izobraževalna pot, kjer spoznamo belo štrklo (štrk) in ostale znamenitosti in zanimivosti občine Velika Polana.

Velika Polana je rojstni kraj pisatelja **Miška Kranjca** SPP 1 (* 5. 9. 1908, Velika Polana, † 8. 6. 1983, Ljubljana). Pri pisateljevi rojstni hiši je prva, izhodiščna točka Slovenje pisateljske poti.

Velika Polana, cerkev Srca Jezusovega, zgrajena leta 1926

Velika Polana – Dolnja Bistrica
Datum: 25. 2. 2020
Razdalja: 8,79 km
Čas: 1:42

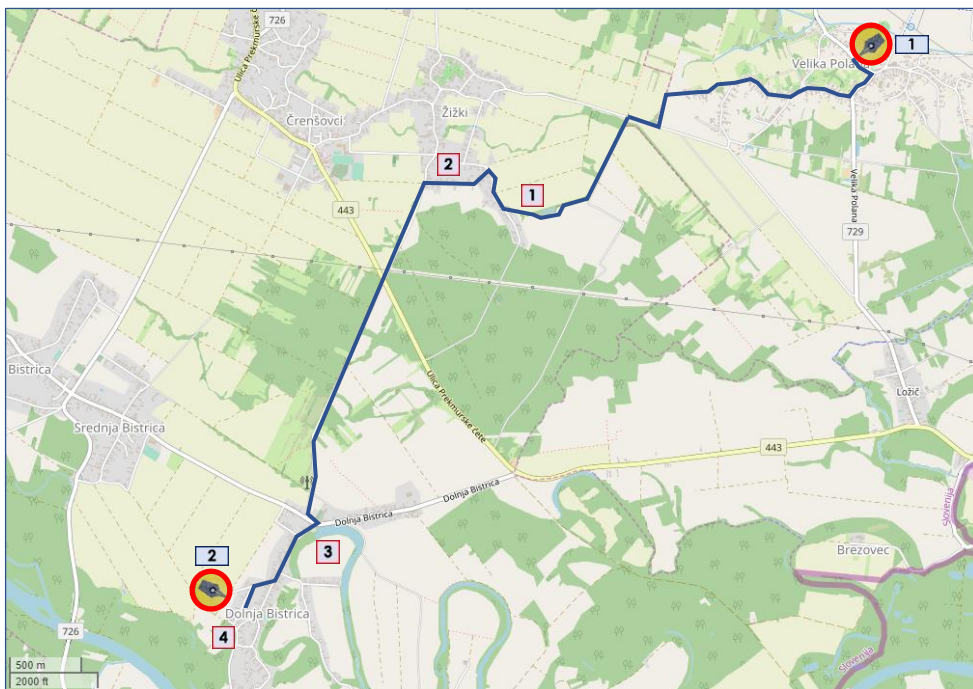
Slovensko pisateljsko pot sem se prvič »spopadek« ravno na pustni torek. V Veliki Polani so pomlad preganjali kurenti (koranti) z Dravskega polja.

Kurent

Kurenti s poskakovanjem in truščem (zvonjenjem) odganjajo zimo in zlo, kličejo pomlad ter dobro letino. Kurent ima na sebi ovčjo kožo, okrog pasu pripete zvonce, na glavi ima masko.

Najslavnejše štajerske maske

Iz Velike Polane sem se odpravil mimo ribnika Žižki do naselja Žižki.

Tematska pot Medovita

Na pobudo čebelarskega društva Črenšovci je bila trasirana tematska pot, ki povezuje kraje Črenšovci, Žižki, Trnje, Dolnja Bistrica, Srednja Bistrica, Gornja Bistrica, Lipa in Odranci.

Tematska pot je dolga 39 km. Namenjena je rekreaciji v naravi in k razumevanju pomena čebele in ostalih opraševalcev ter vloge in dela čebelarjev in izdelkov iz medu. Na poti se lahko zaustavimo v gibalnem parku pri čebelnjakih ali na počivališčih.

Ribnik Žižki

Žižki; Tematska pot Medovita, Gibalni park

Mrtvica pri Dolnji Bistrici

3

Dolnja Bistrica 57a; N 46.54086 E 16.28804
Pisateljeva rojstna hiša

4

Dolnja Bistrica – Puconci
Datum: 25. 2. 2020
Razdalja: 29,72 km
Čas: 6:06

1

Mrtvice reke Mure

Strugo reke Mure so z regulacijami precej spremenili, tako da je njen naravni tok brez izrazitih rečnih zavojev, meandrov. Te lahko vidimo le v mrtvicah, ki so postale prav poseben življenjski prostor, saj gostijo zanimive in redke vrste živali in številne vrste rastlin.

Dolnja Bistrica

Dolnja Bistrica, ki se v listinah omenja leta 1232 kot Nova vas, je strnjeno naselje panonskega tipa. Tu sta rojena duhovnik, Maistrov borec in domoljub, Jožef Godina (* 12. 3. 1898, Dolnja Bistrica, † 16. 1. 1986, Gradec, Avstrija) in njegov brat, pisatelj **Ferdo Godina** ^{SPP 2} (*17. 10. 1912, Dolnja Bistrica, † 14. 7. 1994, Ljubljana).

Do pisateljeve rojstne hiše me je peljala mlada domačinka, osnovnošolka, ki je peljala svojega psička na sprehod. Skozi njeno pripovedovanje sem spoznal današnje življenje mladih v Prekmurju.

Dolnja Bistrica 89; tu je odrasčal in deloval Jožef Godina

2

Bela štorcklja - štrk

Bela štorcklja je velika in dobro znana ptica selivka iz družine štorckelj. Dolga je od 95 do 110 cm in ima razpon kril med 180 in 218 cm. Tehta od 2,3 do 4,5 kg. V Sloveniji največ štorckelj gnezdi v Prekmurju.

Srednja Bistrica 49b; Osnovna šola Prežihovega Varanca

1

Iz Gornje Bistrice me je pot vodila do Osnovne šole v Srednji Bistrici, ki je poimenovana po pisatelju Prežihovem Varancu ^{SPP 18}. Pred osnovno šolo stoji pisateljev doprni kip (slika levo).

Odranci

Odranci so najmanjša slovenska občina s sedmimi kvadratnimi kilometri in ima le eno naselje. V pisnih zgodovinskih virih se Odranci prvič omenjajo leta 1322. V celotnem srednjem veku je Odrančanom gospodovalo ogrsko plemstvo. Leta 1480 so cesarske čete v vojni za Avstrijo med nemškim cesarjem Friderikom III. in madžarskim kraljem Matijem (1482 – 1487) opustošile Odrance in sosednje vasi. Novo opustošenje so Odranci doživeli v času turških vpadov.

Center kulturne dediščine

Zaustavil sem se v Centru kulturne dediščine, ki so ga uredili leta 2018. V centru si lahko ogledamo prekmursko hišo, kovačijo, žganjarno in potočni mlin

Prekmurska hiša

Kovačija

Žganjarna

Vodni mlin

Gabrova graba

Pot od Odrancev do Beltincev je zelo lepo urejena. Ob poti, ki vodi ob potoku Črnc, so nameščene naprave za zunanjo telovadbo, del poti prehodimo po trim stezi, pri pa se lahko preizkusimo v balinanju.

Cerkev sv. Ladislava

Beltinci

Kraji današnje občine Beltinci so prvič neposredno omenjeni v listini z letnico 1322. V prekratnih letih 1918 – 1920 so imeli Beltinci pomembno vlogo pri priključitvi Prekmurja k matičnem narodu.

Beltinškii grad

Sredi obsežnega parka stoji beltinška graščina iz 13. stol. V 17. stol., katero so prenovili (barok) in zasuli vodni jarek, ki je varoval graščino pred napadi. Danes se v graščini nahajajo stalne razstavne zbirke, Zgodovina zdravstva v Pomurju (lekarništvo), Plemiške družine v beltinskem gradu in Grofičin salon. V parku je razstava replik starih koles, ki pripoveduje zgodbo o razvoju dvokoles za osebni prevoz. Cerkev sv. Ladislava so zgradili leta 1742. Leta 1910 so jo predelali po nenavadnih vzorih in ji prizidali grobno kapelo. V parku pred cerkvijo stoji spomenik ob 100. obletnici priključitve Prekmurja. O krajevnem imenu kroži legenda, po kateri je bila v vasi zelo lepa kobilica, Bela po imenu, ki jo je pastir česal z glavnikom. Najprej so vas imenovali Belotinci, kasneje pa so črko O izpustili in nastalo je ime Beltinci.

Beltinška graščina

Park, razstava koles

Spomenik ob 100. obletnici priključitve Prekmurja

Lipovci

V vasi Lipovci najdemo dvoje rimskih gomil, v eni izmed njih je bil najden rimski grob. V kraju ohranja pletenje izdelkov iz slame in izdelovanje okraskov iz krep papirja ter voska.

V Lipovcih sta bila rojena:

- Izidor Horvat, slikar samouk, * 1958, Lipovci, † 2002.
- Karel Jakob, akademski slikar, * 25. 10. 1908, Lipovci, † 11. 7. 1981, Ljubljana.

Rakičan

Ob nekdanji kraljevski cesti je stala srednjeveška fevdalna postojanka, ki je branila področje pred turškimi vpadi. Okoli gradu, ki so ga nenehno utrjevali, se je razvila naselbina. Dvorec se nahaja na robu angleškega parka, v katerem deluje konjeniški klub. V dvorcu je tudi raziskovalno izobraževalno središče.

Drevored topolov

V Beltincih so bili rojeni:

- Ivan Baša, duhovnik, pisatelj, dekan in prekmurski politični voditelj; * 11. 4. 1875, Beltinci, † 13. 2. 1931, Bogojna.
- Jožef Baša Miroslav, pesnik in novinar, ki je deloval na Madžarskem; * 28. 4. 1894, Beltinci, † 25. 1. 1916, Sombotel, Madžarska.
- Peter Kolar, duhovnik in pisatelj; * 18. 6. 1855, Ratkovci, † 31. 12. 1908, Beltinci.
- Jožef Pustaj, (Jožef Pozderez) pisatelj, pesnik, novinar, učitelj in kantor na Ogrskem, * 26. 1. 1864, Beltinci, † 13. 2. 1934, Beltinci.
- Vilko Novak, pisatelj, etnolog, slavist, literarni zgodovinar, urednik, prevajalec, * 28. 4. 1909, Beltinci, † 8. 10. 2003, Ljubljana.

Lipovci, gramoznica Vučja jama

Graščina Rakičan

Drevored topolov

Ob cesti, ki pelje v Mursko Soboto stoji obnovljen drevored jagnedi oz. laškega topola. Prvotna drevesa so morali zaradi bolezni leta 2011 odstraniti.

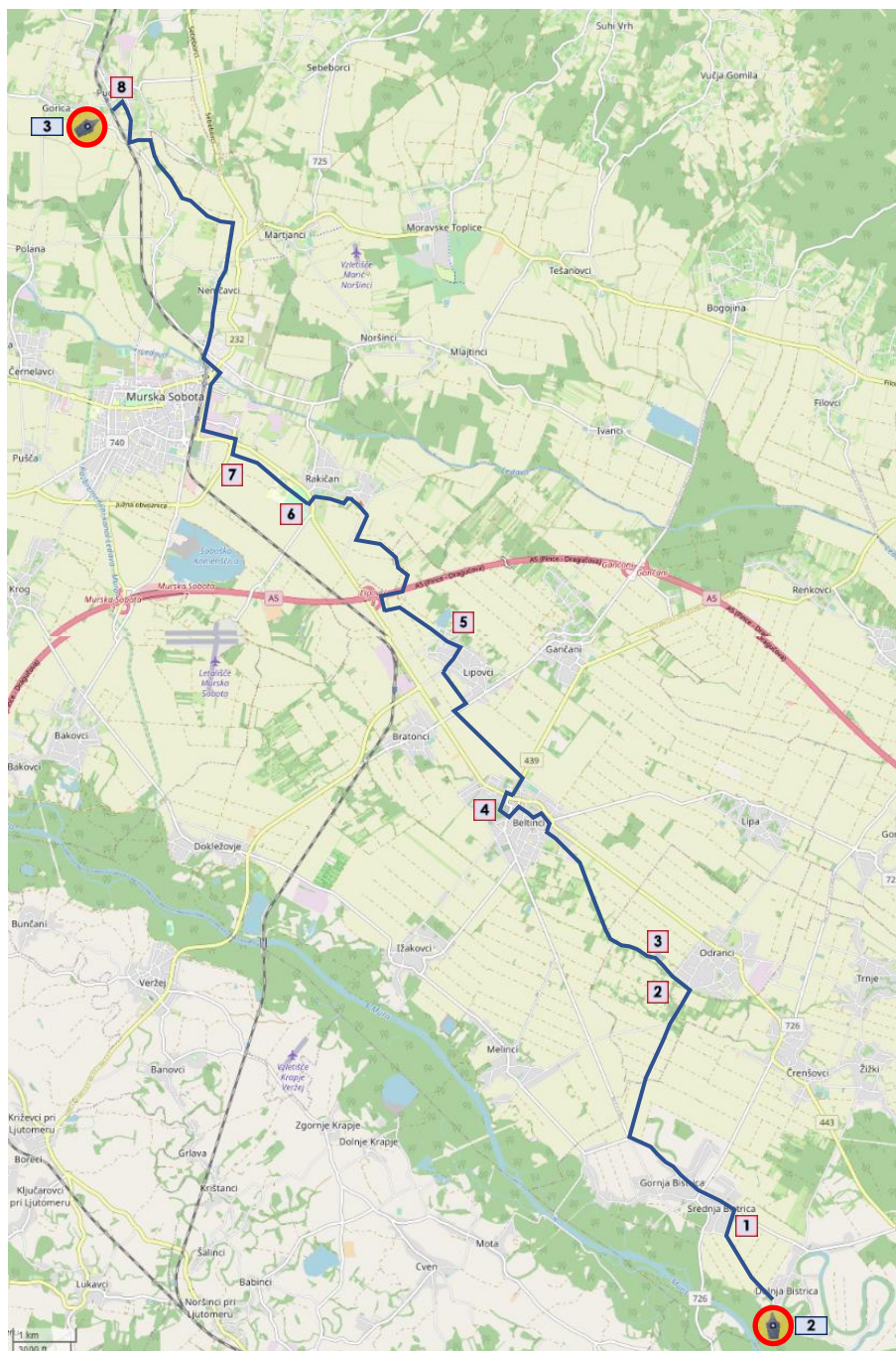
Prvo etapo sem zaključil v Puconcih, rojstnem kraju **Franka Bükviča SPP 2** (* 1. 9. 1923, Puconci, † 2. 9. 1995, Fairfield, Connecticut, ZDA).

Puconci

Med reformacijo (1517 – 648) se je tu močno razširil protestantizem. Od leta 1783 deluje v Puconcih evangeličanska župnija, ki je največja v Sloveniji. Cerkev je bila zgrajena leta 1784, leta 1934 so jo prezidali v stilu madžarske post-secesije. V parku okoli cerkve stoji zgradba nekdanje evangeličanske šole, spominsko obeležje *Spametnost* in spominski steber, ki obeležuje začetke evangeličanskega bogoslužja.

Spametnost
Avtorica spomenika je akademska kiparka
Irena Brunec Tebi

Spominski dom

Spominski dom Štefana Küzmiča je bil zgrajen leta 2009. Dom nosi ime po evangeličanskem duhovniku in učitelju Štefanu Küzmiču, ki je leta 1771 s prevodom Nove zaveze v prekmurski jezik postavil temelje prekmurskemu knjižnemu jeziku. (Štefan Küzmič, pastor, učitelj, pisatelj in prevajalec, * okrog 1723, Strukovci, † 22. 12. 1779, Šurd, Madžarska. Prekmurski knjižni jezik

Puconci, Občinska zgradba, N 46.70276 E 16.15662

Spominski dom Štefana Küzmiča

Puconci, Evangeličanska cerkev

Puconci, zgradba nekdanje evangeličanske šole

ali prekmurska knjižna norma je bil jezikovni standard slovenščine, ki se je razvijal na podlagi prekmurskega narečja. Nastal je v začetku 18. stoletja in trajal do konca druge svetovne vojne.

V Puconcih je bil rojen Mihael Kološa, kmet in pisatelj, * 21. 9. 1846, Puconci, † 3. 9. 1906, Sebeborci.

Pucomci –

Datum: xx. xx. xxxx

Razdalja: xx,xx km

Čas: x:xx